

Matkamuiistelmia y. m. Uhtuan Maakuntapäiviltä

15. 3. - 15. 4. - 20.

Maaliskuun 15 p:nä lähdin Repolan kunnan edustajana suoraan selkosien¹⁾ halki Uhtuata kohti. Repolasta oli kyllä valittu toiset edustajat, mutta nämät eivät syystä tai toisesta voineet lähteä ja kun käännettiin puoleeni ja kun Helsingissä Itä-Karjalan Toimituskunnassa myönnettiin matkaa varten seminaarijohtajatoimistani lomaa, olin valmis lähtemään toivoen siellä voivani tehdä jotain Karjalan asiain hyväksi. Sijaisesta oli puute, mutta tähtöni edellisenä päivänä sattui tarkastaja Petro tulemaan matkoilta ja kun hän oli aikaisemminkin ollut sijaiseni, ei sekään siis tuottanut estettä matkalleni. Hevoskyyti ensin Omeliaan oli hyvä. Täällä käväisin koulua ja edellistalvasta oppilastani, nykyistä opettajatarta tapaamassa. Eteenpäin sain kyydin Niikkana-ukon (Romanaisen) hevosessa. Hänen kotonaan Saarenpään kylässä yövyimme. Sovin hänen kanssaan siitä, että hän lähtee seuraavana päivänä minua opastamaan 50-virstaiselle salotaipaleelle Miinoan asti. Oppaani olikin niitä vanhan kansan karjalaisia, joilta ei sanat salahan jouda. Eikä Marttinukko Repolan kirkolla suotta kehunut Niikkanan paikallistuntemusta taipaleella sanoessaan: »Niikkana tuntouta joka männynpersien koko selkosella». Aamulla ani varahin aamiaisen syötyämme pistimme sukset jalkoihimme, eväsureput ja pyssyt selkiimme ja rupesimme painelemaan pitkin Roukkulan järven siloista pintaa. Oli mainio suksikeli ja oppaani alituisesti puhellessa peurajahdistista ja hirvienhiihdosta kuluikin aika ja taival nopeasti. Järvi oli kymmentä virstaa pitkä ja jokaisesta lahdesta ja niemestä oli oppaalla jotain kerrottavaa. Vaikka oli näin aikainen, vuoden aika emmekä osanneet aavistaa metsojen soidinajan vielä olevan, oli kumminkin samana aamunakin ollut siinä mäen rinteellä, johon nousimme järveltä, aika temmelys käynnissä. Paikka oli entuudestaan kuuluisa kiimapaikka. Ja eikös siinä istuessamme metso lentää suhauttanut ylitemme liityen läheiseen puuhun! Varmana ja kokeneena metsämiehenä lähti oppaani sitä tähyämään, mutta hanki narisi siksi lujaa, että pian oli metso tiessään. Niikkana-ukko vain oli pahoillaan siitä, ettei tiedetty lähteä puoliyönaikana matkalle, jolloin olisi keritty parhaaseen metsokonserttiin. Sovittiinpa samalla, että kun parin viikon kuluttua palaan, niin pari yötä vietetään läheisessä metsäpirtissä. — Keli oli metsässäkin hyvä, lunta oli paljon ja hanki kovaa. Lähes satakunta hirveä oli jo Saarenpään ja Muujärven saloilla sinä keväänä saanut heittää henkensä sitkeiden repolalaisten hiihtäjien tuliluikuista. Mekin toivoimme tapaavamme matkallamme peuran tai hirven jäljet. Siksi oli meillä pyssy kummallakin. Oppaallani oli kaiken varalta hirvenhiihtosuksetkin jaloissaan. Minun maantie- ja kilpahiihtosuksetkin eivät olisi sopineetkaan sellaiseen hiihtoon. Emme kumminkaan sattuneet näkemään ainuttakaan jälkeä. Puolitiessä teimme erään puron varrella ruotion ja söimme teen kanssa mukana olevia eväitä. Lopputaipaleella kävi niin hullusti, että eräessä jyrkässä myötämässä katkesi toinen suksisauvani, mikä sitten hidastutti

kulkuani. Kerkisimme kumminkin jo siinä 6 aikana Kuhmoniemien puoleisiin Viiangin (?) taloihin, josta minun oli yksin määrä jatkaa matkaani karjalaiseen Miinoan kylään. Täällä kumminkin sattui olemaan suomalainen sotilaspatrulli, joka vaati meitä heti lähtemään Kalliojärven kylään tutkittavaksi, koska oppaani oli tullut aseensa kanssa Suomen puolelle ilman kirjallisia todisteita. Minä olisin saanut heti jatkaa matkaani. Sovimme kumminkin niin, että minä tein tuon mutkan, ettei oppaani, vanhan ja väsyneen miehen, tarvinnut lähteä ylimääräiselle hiihtomatikalle. Kalliojärvellä sitten sain sotilaiden luona viettää penkillä yötä. Aamulla otin kyytihevosen puolentoista penikulman päässä olevaan Miinoan kylään. Kuhmoniemellä näytti olevan varsin huono käsitys Miinoan kylästä. Ihmeteltiin kovasti, mitenkä minä uskallan sinne mennä. En tosiaan osannut peljätä koko matkalla, vaikka syytä olisi ollutkin. Liikkuihan näissä kylissä ja taipaleilla punaisten vakoilijoita ja väitettiinpä koko Karjalan olevan punaisen. Miinoan kylään nähden väite lienee pitänyt paikkansa, sillä pitkin talvea oli sinne ja sen kautta karannut kymmeniä pahantekijöitä Suomesta. Miinoan kyläläiset suojelivat näitä, koskapa lienevät saaneet jonkinlaista korvausta tästä. Kuten myöhemmin on selvinnyt, onkin juuri Miinoan kylä ollut punaisten tärkeä etappiasema. En karjalaisena miehenä tahtonut kiinnittää näihin seikkoihin sen enempää huomiota, vaan käskin kyyti-poikani rohkeasti ajaa kylään. Taisi tuloni herättää kylässä jonkinverran huomiota, koskapa miehiä alkoi kokoontua Suavasen taloon, johon ajoimme. Mielenkiintoa lienee myös herättänyt käsivarressani oleva Repolan suojeluskunnan nauha. Mitään ei tapahtunut minulle ja kyyti-poikani ei pysähtynyt syöttämään, vaan ajoi yhtä kyytiä kaiken varalta takaisin Suomen puolelle. Mainitussa talossa pidettiin minua vieraana, kuten karjalaisten hyvä tapa on aina ollut. Nyt lienee siihen lisäksi vaikuttanut se, että mainittuun perheeseen toin terveiset Repolassa naimisissa olevalta talon tyttareltä. Uhtuan maakuntapäivät oli se mahtisana, joka liikkui kaikkien hulluilla ja joka minuakin suojeli osaltaan matkalla. Miinoasta ja lähikylistä olivat edustajat jo edellisenä päivänä lähteneet Uhtuaa kohti. Senpavuoksi otin heti syötyäni kyytihevosen mainitusta talosta Luvajärvelle asti. Ennen lähtöäni tuli Suavasen vanha isäntä metsästä kotiin. Hän on yksi niitä Karjalan vanhoja aatelijäännöksiä, joita vielä siellä täällä Karjalassa tapaa. Kunpa Karjalan miehet ymmärtäisivät pitää arvossa omaamaansa sekä henkisesti että ruumiillisesti ilmenevää jaloutta, olisi Karjalan tulevaisuus kaikesta huolimatta taattua, ajattelisin lähetyäni Miinoasta eteenpäin. Jo Miinoan kylään tullessani tuli pitkiä hevosjonoja vastaan. Nyt niitä kulki sekä myöten että vastaan yhä enemmän. Ne olivat Vienan-Karjalan alakyläisten hevosia, jotka hakivat oman Toimikuntansa Suomesta hankkimia viljoja. Se oli hankalaa tuo viljan kuljetus satojen virstojen päästä, mutta tyytyväisiä oltiin, että niinkin oli saatu asiat järjestetyiksi.

Luvajärven kylään kerkesimme vielä samana iltana ja kun arvelin saavuttavani toiset Uhtualle menevät edusta-

¹⁾ selkonen = »laaja metsä».

jat, niin jatkoin matkaani läpi yön toisella hevosella Kostamuksen kylään. Yöllä alkoi sataa tihuuttaa lunta ja pari kertaa hevonenkin eksyi tieltä pois, mutta onnellisesti lopuksi aamuyöllä päästiin kylään. Taloon päästyäni menin heti nukkumaan. Kun sitten myöhemmin heräsin, näin useita varsin synkän näköisiä kasvoja ympärilläni. Eniten lienee tähän vaikuttanut mainittu takkini hihassa oleva valkoinen nauha. Kuulin, miten miehet siitä puhuivat ja kyselivät toisiltaan, mikä tämä kulkija mahtaa olla miehiään. Pyssyni oli vastakkaisella seinällä, mutta taskuaseeni oli vieressäni. Eipä kumminkaan näihin tarvinnut turvautua, sillä samassa tuli huoneeseen lapsuuteni tuttava ja koulutoverini, jonka kanssa Vuokkiniemen pappilassa tankattiin venäläistä »aspukajeriä». Tämä selitti miehille entisyyteni ja asia oli selvä. Tältä myös sain tarkan tiedon suomalaisen retkikunnan ja »otradan» välisen taistelun vaiheista tässä kylässä. Suomalaiset olivat tässä, kuten monessa muussakin paikassa Karjalassa, tulleet yllätetyiksi. Niemekkeessä olevasta koulurakennuksen vain pari retkikuntalaista veneellä pelastui. M.m. kaatui täällä joukon urhoollinen johtaja J. Väisänen. — Se oli surullinen tarina ja kyläläisten viha näytti edelleen kytevän suomalaisia kohtaan.

Sainpa myös kuulla, että olin sivuuttanut yöllä Kontonkin, jossa toiset edustajat olivat pitäneet illalla kokouksen ja yöpyneet sinne. En ruvennut heitä odottamaan ja kun oli vielä kolme päivää maakuntapäivien alkamiseen, niin en lähtenytäkään, viisaasti kyllä, kuten myöhemmin huomasin, suoraan Kenttjärven kautta Uhtualle, vaan läksin suksilla Vuokkiniemettä kohden. Parinkymmenen virstan päässä oli sukulaistalo ja sinne ajattelin pian hiihtäväni. Se oli kumminkin helpommin sanottu kuin tehty. Ei ollut nimittäin tällä välillä kuin yhdet suksen jäljet ja kun melkein heti kylästä lähdeyttyäni rupesi sataa tihuuttamaan lunta, niin peittyivät jäljet ja summamutikassa sain varsinkin loppumatkan hiihtää. Myöskin rupesi puolivalissa suksen pohjia jäätämään, mikä hidastutti aikalailla kulkuani, kun ei ollut mukana minkäänlaista suksivoidetta. Tällä taipaleella kuulin tuontuostakin metsästä ampumista, milloin lähempää milloin kauempaa. Aluksi arvelin sitä vain metsämiesten paukauksiksi, mutta kun ne tiheniivät, niin jo rupesin ajattelemaan, että taisi sittenkin oikea sotapauke olla kysymyksessä. Puhuttiin nimittäin kaikissa niissä karjalaisissa kylissä, missä olin käynyt, että suuria venäläis-punaosastoja oli tulossa karjalaisiin kyliin ja että kielletään maakuntapäivienkin pito. Kun ei paukuttajia näkynyt eikä ollut luultavaa, että vihollisjoukot täällä tietämällä taipaleella ovat, niin en minäkään sen enempiä tietänyt peljätä.

Heti puolen päivän jälkeen saavuin Riinonjärvelle sukulaistaloon, jossa olin pikkupoikana usein ollut kestissä eli »adivoissa». Siitä oli jo yli kaksikymmentä vuotta kun viimeksi olin siellä käynyt ja talon silloiset haltijat olivat jo aikoja sitten muuttaneet turpeen alle. Nykyinenkin Riinonjärven Tanila-isäntä ei ole eilispäivän lapsia. Ukko köryläs istui kenkiä neulomassa, kun astuin pirttiin. Tervehdin karjalaksi ja kysyin Tanilalta kätellessä, vieläkö hän mahtoi tuntea vierasta. Puhuteltu katsoi kauan silmiin ja sanoi harvukseen: »Onpahan niinkuin Ondrein Vasselei olisi, vaan enpä tiijä oletko se». Siitäpä se sitten puhe alkoi. Sauna pistettiin heti lämpiämään eikä matkan jatkamisesta sinä päivänä saanut puhuaakaan. Tanila on myöskin yksi niitä Karjalan erikoisuuk-

sia, joita eräiden ominaisuuksiensa vuoksi laajalti mainitaan. Hän puhelee harvukseen ja joka sanan painolleen, mutta ei niin vakavaa, ettei hän saattaisi pistää hauskaa joukkoon. Jo hänen vaimonottonsakin on hänelle kuvaavaa. Tulevaa puolisoansa hän ei ollut nähnyt ennenkuin häissään ja sielläkin vain nimeksi. Kun hän sitten vei nuorikkonsa kotiin, virkkoi hän vähän aikaa tätä tarkastettuaan: »A kaunis sie olet!» Saattoi siis olla tyytyväinen kauppaan.

Aamulla tuli taloon kotivävy Vuokkiniemeltä tuoden sen tiedon, että kaikki Väliaikaisen Toimikunnan palveluksessa olleet suomalaiset ovat kiireesti poistuneet Suomeen, että bolshevikit ovat tulleet Uhtualle ja että mahdollisesti jo tänään tulevat Vuokkiniemelle. Heidän yhteinen neuvonsa oli, että paras olisi minun palata heti nahkani säilyttämiseksi samaa tietä kuin olin tullutkin. Ainakin Vuokkiniemelle päätin kumminkin lähteä. Kun siis hevonen oli tarpeeksi kauan syönyt, lähdimme ajamaan Vuokkiniemettä kohden. Matkalla tapaamani henkilöt vahvistivat miehen tiedot oikeiksi. Vuokkiniemelle eivät bolshevikit olleet kuitenkaan vielä tulleet. Ajoimme siis suoraan päätä vanhaan kotiin ja siellä puhelimitsi asioista ja tilanteesta selkoa ottamaan. Oli nimittäin hiljattain saatu vedetyksi puhelinlanka Suomussalmelta Uhtualle ja tähän lankaan oli Vuokkiniemen puhelin yhdistetty.

Suomussalmelta Raatteesta sain kuulla, että sinne olivat tulleet paitsi Karjalassa olleet suomalaiset, myöskin Suomessa olevien karjalaisten maakuntapäiville valitut edustajat. Kukaan heistä ei kumminkaan epävarman tilanteen vuoksi aikonut tulla Karjalan rajojen sisäpuolelle. Minua sensijaan kehoitettiin menemään Uhtualle. — Uhtualla olevat väliaikaisen Toimikunnan jäsenet taasen ilmoittivat, että kylään oli tullut 200 bolshevikia, joiden päällikkö, komisari Aleksandroff oli vakuuttanut, että maakuntapäivät saadaan rauhassa pitää ja että kehenkään ei kosketa. Täällä myöskin pidettiin välttämättömänä, että matkustan Uhtualle. Ennenkuin ratkaisevaa päätöstä tein, tahdoin ottaa asioista niin perinpohjaiset tiedot kuin mahdollista. Sitä en kumminkaan voinut tehdä, sillä Uhtualla pidettiin todennäköisenä, että bolshevikit olivat yhdistäneet oman aparaattinsa puhelinjohtoon ja seurasivat tarkkaan puheluja. Tämän vuoksi yöllä salaa irroitin luotettujen paikkakuntalaisten avustamana Uhtuan langan, joten sain vapaasti olla yhteydessä Raatteen kanssa. Tällöin sain selville, miten oli pääpiirteissään suunniteltu maakuntapäivät, mitä tärkeimpiä asioita siellä piti päätettävään j.n.e. — Aamulla oli Uhtuan johto jälleen kunnossa ja myös oma päätökseni matkani suunnasta varma. Päätin kaikesta huolimatta mennä Uhtualle. Tiesin, että kehittyneitä voimia maakuntapäiviltä puuttui ja siksi tiesin omat vähäiset voimani siellä tarvittavan. En myöskään osannut pitää tätä matkaa itselleni vaarallisena, koska olin karjalaista syntyperää, — karjalaisen kunnan edustaja; olin toiminut tähän asti etupäässä vain sivistys- ja kansanvalistuksen alalla; Karjala oli tavallaan auttanut bolshevikeja taistellessaan vapautensa puolesta Pohjois-Venäjän valkoisia vastaan, ja ne rauhoittavat tiedot, jotka Uhtualta sain, vaikuttivat osaltaan päätökseeni.

Edellisenä iltana Raatteen tilaamani hevosen annoin kääntyä itää kohden vuokkiniemeläisten ihmeeksi. Mukana seurasi isä-ukko valokuvauksineen. Siinä Ylä-Kuittijärven ulapoita ajellessa varmistui entistä enemmän

oma uskoni karjalaisiin voimiin ja Karjalan onnelliseen tulevaisuuteen. Tämä tulevaisuuden toivo tuntui olevan niissäkin henkilöissä, joita matkan varrella olin tavannut. Epävarmuus oli samalla uuden tilanteen johdosta huomattavissa. Huhuja jos jonkinlaisia liikkui kansan keskuudessa.

Vuokkiniemeltä lähtiessäni sain kuulla, että 75 tänne menevää bolshevikia on tulossa vastaan. Vasta Kormuslahdella, lähellä Uhtuata ilmaantuivat nämät eteeni. Joukon komisaari kysyi tuimasti papereitani. Annoin hänelle suomenkielisen Repolan kunnan antaman valtakirjan. Katseltuaan sitä vähän aikaa huudahti hän: »Tshito takoi?» Sanoin suomeksi meneväni Uhtuan maakuntapäiville. Lieneekö oman turkkinsa huonous ja minun paremmuus vaikuttanut sen, että hän tosiaan pitkän ajan katsoi turkkiini. Ei kumminkaan puhunut mitään, vaan antoi valtakirjani lopuksi takaisin ja käski ajaa edelleen. — Kormuslahden Uhtuan puoleisessa rannassa olivat matkailaiset katkaisseet tilapäisen puhelinjohdon (oli nimittäin pitkin järveä pantu johto tilapäisesti seipäiden varaan. Maata myöten laitettiin paraikaa varsinaista johtoa). Katkaissun johdon korjasimme tilapäisesti. Taisivat tämän toisella rannalla menevät katkasisat nähdä, mutta eivätpä takaisinkaan tulleet. Tästä korjauksesta oli se hyöty, että saatoimme edelleen, joskin varsin varovaisessa muodossa olla vielä seuraavankin päivän Raatteen kanssa yhteydessä. Senjälkeen kuin bolshevikit miehittivät Vuokkiniemen, ei enää puhelinta voitu käyttää.

Ajoin suoraan seminaarirakennukselle, jossa Toimikunnan virasto sijaitsi. Täällä näkyi tyytyväisyys tuloni johdosta olevan yleinen. Ensimmäinen tehtäväni oli tutustua tilanteeseen. Se ei suinkaan monesta syystä näyttänyt valoisalta. Ilmeni nimittäin, että kaikki maakuntapäiviä varten tehdyt kirjalliset alustukset, selostukset, avauspuhe, y.m. olivat kiireessä joutuneet Suomeen menneiden mukaan, että paikkakunnalla olevat bolshevikit olivat jo aloittaneet voimakkaan agitatsioonityön, että he aikovat käyttää kaikki voimansa vaikuttaakseen maakuntapäivien päätöksiin ja että maakuntapäivämiehissä oli paljon heikkoa ainesta. Aloin siis yhteisesti Toimikunnan kanssa suunnitella asioita, koska ne olivat kokonaan epävarman tilanteen takia keskeneräisiä. Kun näytti, että kokous ainakin voidaan aloittaa, niin päätimme tositarvalla käydä asioihin heti käsiksi. Lamaantuneet mielet virkistyivät, uutta elämänuskoa syntyi niihinkin, jotka olivat kaiken toivonsa menettäneet. Päätimme siis tärkeimmät asiat saada kiireellisesti ratkaistuksi ja valita valmistusvaliokunnat eri asioita pohtimaan ja valmistamaan, kun oli peljättävissä, että kokous hajoitetaan. Työsuunnitelman ja alustuksen laatiminen jäi jo tuloiltanani tehtäväkseni.

M a a k u n t a p ä i v ä t.

Näiden muistelmien tarkoituksena ei ole yksityiskohteisesti selostaa asiain käsittelyjä ja päätöksiä maakuntapäiviltä, sillä niistä kertovat kokouksessa tehdyt pöytäkirjat. Tähän on otettu etupäässä vain ne kohdat, mitkä eivät aina ilmene pöytäkirjasta ja jotka ikäänkuin täydentävät tuota virallista puolta.

1) *Ensi vaikutelmat kokouksesta.*

Maaliskuun 21 päivänä 1920 alkoivat nuo historiallisesti tärkeät Karjalan ensimmäiset maakuntapäivät seminaarira-

kennuksen juhlasalissa, mikä oli tilaisuutta varten suurennettu yhdistämällä siihen sivuhuoneita. Eipä Kyprianus-vainaja voinut tätä taloa puuhatessaan ja sanoessaan, ettei sen seinien sisäpuolella tule karjalaista sanaa kuulumaan, aavistaa, että Karjalan omat edustuspäivät tulisivat juuri siinä olemaan, tilaisuus, jossa vain bolshevikit käyttivät Venäjän kieltä. Mutta tässäkin ilmeni se vanha totuus, että paha, tämä entinen venäläisyyden ahjo- ja tukipaikka, kääntyi hyväksi. — Kun maakuntapäiväedustajat olivat asettuneet istumaan, otettiin kokousmielisiä (naisia ei ollut edustajina) valokuva sekä huoneen sisällä että ulkona. Kuvanottaja Antti Keynäs, valveutunut ja pitkäaikainen Karjalan asianharrastaja, kuvaa ottaessaan muistutti läsnäolevien mieliin, miten monet karjalaisuuden esitaistelijat olivat uneksuneet tästä tilaisuudesta ja miten kuva tulee olemaan tärkeä jälkipolville.

Tämän niisanotun epävirallisen toimituksen päätyttyä alkoivat varsinaiset kokouksen tehtävät: Väliaikaisen Toimikunnan puheenjohtaja Antti Vierma piti puheen, missä hän samalla kuin lausui edustajat tervetulleeksi, huomautti kokouksen tärkeyttä tässä epävarmuuden tilanteessa, missä nyt elämme. Virkailijain vaalissa sattui niin omituisesti, että kokouksen puheenjohtajaksi ja kirjuriksi valittiin ne henkilöt, jotka toistakymmentä vuotta aikaisemmin olivat Pohjois-Amerikan Yhdysvalloissa suunnitelleet Karjalan vapautumista, mutta jotka silloin eivät voineet aavistaa, että he nyt sen jälkeisen eron jälkeen tässä tilaisuudessa tapaavat toisensa ja näissä tehtävissä.

Eri kunnista oli edustajia seuraavasti: Kiestingistä 26, Vuokkiniemeltä 24, Kontokista 12, Pistojärveltä 10, Jyskyjärveltä 10, Kiimasjärveltä 7, Uhtualta (aluksi 9) 11, Vitsataipaleelta 5, Oulangasta 14, Rukajärveltä 2 ja Tungualta 4 eli yhteensä 120. Kun Rukajärvi hallinnollisesti kuuluu Aunukseen, oli siis Aunuskin tavallaan edustettuna kokouksessa. Toinenkin Aunuksen Karjalan edustaja oli tilaisuudessa, mutta koska Repolan kunta oli aikaisemmin päättänyt liittyä Suomeen, tahtoi mainitun kunnan edustaja vain seurata kokouksen menoa ottamatta osaa äänestyksiin.

Kuten jo on tullut mainituksi, oli olemassa epävarmuutta maakuntapäivämiesten kannasta bolshevikieihin nähden. Olihan Karjala viime vuosina saanut olla monien ristiallokkosten vyöryteltävissä, joten ei tämä ihme ollutkaan. Suomalaisesta retkikunnasta oli enimmäkseen jäänyt hyvä käsitys, joskin suurelta osalta Karjalaa ei retkikunnan tarkoitusta käsitetty ja voitiin sen vuoksi johtaa karjalaisten mieltä harhaan. Muurmannilla olleisiin englantilaisiin suhtauduttiin aluksi hyvin ystävällisesti senkin takia, että niillä oli ruokaa tarjottavana. Mutta olipa siihen syvempikin syy. Näiden palvelukseen antautuneet karjalaiset henkilöt luottivat englantilaisten vapaa mielisyyteen Karjalan vapauspyrkimyksiinkin nähden. Tässä he kumminkin kokonaan pettyivät. Kun karjalaisen vapausajatuksia ja harrastuksia esitettiin liittolaisjoukkojen Muurmannilla olevalle päällikölle, neuvoi hän asiassa kääntymään siellä olevan n.s. valkoisten venäläisten puoleen. Nämä sitten yhdessä englantilaisten kanssa tukahduttivat syntyneen vapausliikkeen. Valkovenäläisiin ei karjalaisissa syntynyt ensinkään luottamusta. N.s. Pohjois-Venäjän hallitus tahtoi käyttää karjalaisiin nähden entistä pakkovaltaa, jota tämä kansa oli saanut vuosisatoja kärsiä. Ristiriita johtikin lopuksi siihen, että karjalaiset olivat hyvällä menestyksellä nousseet kapinaan sortajiaan vastaan.

(Jatkuu seur. n:ossa.)